I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

RESOLUTIES

COMITÉ VAN DE REGIO'S

133E CVDR-ZITTING, 6.2.2019-7.2.2019

Resolutie van het Europees Comité van de Regio's over bestrijding van haatzaaiende taal en haatmisdrijven

(2019/C 168/01)

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR)

— is bedroefd en diep geschokt door de moord op de burgemeester van Gdańsk en CvdR-lid Paweł Adamowicz, een echte Europeaan die de waarden van vrijheid, solidariteit, democratie, sociale inclusie en waardigheid heeft bevorderd en verdedigd;

— gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens;

— gezien het Handvest van de grondrechten van de EU;

— gezien zijn advies van 6 februari 2019 over „Bestrijding van online-desinformatie: een Europese benadering";

— gezien zijn advies van 15 juni 2016 over „De strijd tegen radicalisering en gewelddadig extremisme: mechanismen voor preventie op lokaal en regionaal niveau";

— gezien het debat van 30 januari 2019 in het Europees Parlement over „De strijd tegen het klimaat van haat en fysiek geweld ten aanzien van democratisch gekozen mandaathouders";

— gezien de werkzaamheden van de EU-groep op hoog niveau voor de bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat en andere vormen van onverdraagzaamheid;

— gezien de noodzaak om de dialoog met de bevolking te verdiepen, ook met het oog op de lopende en toekomstige verkiezingen op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau;

1. maakt zich grote zorgen over de toename van haatzaaiende taal en haatmisdrijven en de ontaarding van het publieke debat, hetgeen aanleiding geeft tot allerlei vormen van geweld, extremisme, propaganda en onverdraagzaamheid in de Europese Unie (EU), en tevens de fundamenten van het Europese project op losse schroeven zet. Het is zorgwekkend dat volksvertegenwoordigers in allerlei landen worden blootgesteld aan intimidatie bij de uitoefening van hun democratische taak. Populisme en ondemocratische krachten trekken een wissel op de democratie en kunnen de werking ervan op termijn aantasten;

2. benadrukt dat de EU is gegrondvest op een aantal gemeenschappelijke kernwaarden, waaronder menselijke waardigheid en non-discriminatie, zoals bepaald in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, alsook op vrijheid van meningsuiting, zoals bepaald in artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de EU;

3. verwacht van de Europese, nationale, regionale en lokale bestuursniveaus, de media, maatschappelijke organisaties, economische actoren en individuele burgers dat zij deze waarden eerbiedigen, aangezien zij de basis vormen voor wederzijds vertrouwen en begrip, en een hoeksteen zijn van een open en democratische samenleving;

4. wijst erop dat haatzaaiende retoriek onze samenleving verdeelt, angst en radicalisering in de hand werkt, personen belastert en ontmenselijkt, en kan leiden tot gruwelijke daden. Dergelijke retoriek vernietigt het doel dat wij allen delen: een sterk Europa, verenigd in verscheidenheid, vrede en gemeenschappelijke waarden;

5. roept alle bestuursniveaus op maatregelen te nemen om geweld te voorkomen en burgers te beschermen tegen geweld, intimidatie, haatzaaiende taal en haatmisdrijven; dringt er bovendien op aan dat politieke partijen, die toch de basis vormen van een goed werkende democratie, allemaal afzien van het gebruik van haatzaaiende taal en propaganda als middel om politiek voordeel te behalen;

6. wijst erop dat regionale en lokale politici, die dicht bij de burgers staan, met name burgemeesters en gemeenteraadsleden, vaker het slachtoffer zijn van haat en fysiek geweld;

7. beklemtoont dat zij vanuit de frontlinie samen met tal van lokale en regionale initiatieven en actoren uit het maatschappelijk middenveld strijd voeren tegen onverdraagzaamheid en tevens de plicht en de verantwoordelijkheid hebben om gewelddadig gedrag en haatzaaiende taal te bestrijden;

8. roept alle EU-lidstaten en alle bestuursniveaus op om te investeren in onderwijs en om de burgers bewust te maken van de noodzaak van wederzijds respect en de ernstige risico's die haatzaaiende taal en haatmisdrijven met zich meebrengen voor personen, de samenleving en de democratie;

9. pleit voor bevordering van verantwoord internetgebruik en mediageletterdheid, om de burgers, met name onze jongeren, de kennis en vaardigheden mee te geven om haatzaaiende taal en haatmisdrijven te identificeren en online en offline te bestrijden;

10. roept alle sociale media en internetplatforms op collectieve verantwoordelijkheid te nemen om de vrijheid van meningsuiting te bevorderen en te faciliteren, maar tevens ook haatzaaiende taal en haatmisdrijven aan te pakken in overeenstemming met de gedragscode voor de bestrijding van illegale haatzaaiende uitlatingen op het internet, die in mei 2016 door Facebook, Twitter, Microsoft en YouTube met de Europese Commissie is overeengekomen; dringt voorts aan op doeltreffende instrumenten om de anonimiteit te beëindigen, nepaccounts te stoppen en toezicht te houden op het „dark web", dat vaak wordt gebruikt om radicale inhoud te verspreiden;

11. neemt kennis van de op 4 februari 2019 door de Europese Commissie gepresenteerde vierde evaluatie van de EU-gedragscode voor de bestrijding van illegale haatzaaiende uitlatingen op het internet; stelt vast dat in 72 % van de gevallen de deelnemende IT-bedrijven op haatzaaiende uitlatingen hebben gereageerd door inhoud te verwijderen; betreurt het tegelijkertijd dat er nog maar in 65,4 % van de gevallen sprake is van feedback naar de gebruikers; is er dan ook voorstander van om de vrijwillige aanpak van de code aan te vullen met regelgevende maatregelen op EU-niveau;

12. moedigt betere samenwerking en verbindende communicatie tussen alle bestuursniveaus, politie, vervolgings- en rechterlijke autoriteiten en maatschappelijke organisaties aan om haatzaaiende taal en haatmisdrijven in een vroeg stadium in kaart te brengen, passende maatregelen te nemen om ze te voorkomen en te bestrijden, en te zorgen voor gedegen onderzoek, vervolging en veroordeling;

13. acht het van essentieel belang dat in elke lidstaat, in samenwerking met de EU en de regionale en lokale overheden, een waarschuwingssysteem wordt opgezet zodat, als iemand de neiging tot gewelddadig extremisme en haatmisdrijven gaat vertonen, familieleden of kennissen snel en gemakkelijk hulp kunnen zoeken en ondersteuning en begeleiding kunnen krijgen;

14. pleit voor ondersteuning van en solidariteit met alle slachtoffers en getuigen van haatzaaiende taal en haatmisdrijven en moedigt hen aan om dergelijk gedrag te melden bij de bevoegde autoriteiten, die ervoor moeten zorgen dat slachtoffers en getuigen worden beschermd; dringt aan op invoering van maatregelen en mechanismen om de strafrechtelijke autoriteiten in staat te stellen met slachtoffers, het maatschappelijk middenveld en lokale organisaties doeltreffender contact te houden om dit probleem aan te pakken;

15. wijst erop dat de bestaande instrumenten geen volledige bescherming van de mensenrechten en de menselijke waardigheid garanderen en roept de lidstaten dan ook op om samen met lokale en regionale overheden en de EU doeltreffende wetgeving en instrumenten te ontwikkelen om de verspreiding van haatzaaiende taal en het aanzetten tot haatmisdrijven tegen te gaan, met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid ([1]);

16. draagt zijn voorzitter op deze resolutie te doen toekomen aan de Commissie, het Europees Parlement, de Raad, de voorzitter van de Europese Raad, het Roemeense voorzitterschap van de Raad van de EU en de politieke families in de EU.

Brussel, 7 februari 2019.

De voorzitter

van het Europees Comité van de Regio's

Karl-Heinz LAMBERTZ

([1]) Overeenkomstig de richtsnoeren van de EU-groep op hoog niveau voor de bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat en andere vormen van onverdraagzaamheid.